ΛΑΤΙΝΙΚΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
2002

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

Α. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το παρακάτω κείμενο:

Omnia sunt misera in bellis civilibus, sed nihil miserius quam ipsa victoria: ea victores ferociores impotentioresque reddit, ut, etiamsi natura tales non sint, necessitate esse cogantur. Bellorum enim civilium exitus tales sunt semper, ut non solum ea fiant, quae velit victor, sed etiam ut victor obsequatur iis, quorum auxilio victoria parta sit.

……

Pleni omnes sunt libri, plenae sapientium voces, plena exemplorum vetustas; quae iacerent in tenebris omnia, nisi litterarum lumen accederet. Quam multas imagines fortissimorum virorum -non solum ad intuendum, verum etiam ad imitandum- scriptores et Graeci et Latini nobis reliquerunt!

Μονάδες 40

Β. Παρατηρήσεις

1.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω ουσιαστικά:
exitus: την αφαιρετική ενικού αριθμού και τη γενική πληθυντικού αριθμού
auxilio: την αιτιατική ενικού αριθμού και τη γενική πληθυντικού αριθμού
libri: την ονομαστική και την αφαιρετική ενικού αριθμού
lumen: τη γενική ενικού αριθμού και την αιτιατική πληθυντικού αριθμού
imagines: την κλητική ενικού αριθμού και τη δοτική πληθυντικού αριθμού.

Μονάδες 5

β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω αντωνυμίες:
nihil: τη γενική ενικού αριθμού
ipsa: την ονομαστική ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
tales: τη γενική ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
quorum: την αιτιατική ενικού αριθμού στο αρσενικό γένος
nobis: τη δοτική ενικού αριθμού στο τρίτο πρόσωπο.

Μονάδες 5

γ. misera, ferociores: Να γράψετε τους άλλους δύο βαθμούς των επιθέτων (να διατηρηθούν η πτώση, το γένος και ο αριθμός τους) και τους τρεις βαθμούς των αντιστοίχων επιρρημάτων.

Μονάδες 5

2.α. fiant: Να κλίνετε το ρήμα στην προστακτική του ενεστώτα και να γράψετε τα τρία γένη του γερουνδιακού στην ονομαστική του ενικού αριθμού.

Μονάδες 5

β. obsequatur: Να γράψετε την ίδια έγκλιση στο ίδιο πρόσωπο και αριθμό σε όλους τους χρόνους (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο).

Μονάδες 5

γ. Στα παρακάτω ρήματα να γράψετε τους τύπους που ζητούνται:

reddit: το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα και του παρακειμένου στη φωνή που βρίσκεται.

cogantur: το απαρέμφατο του ενεστώτα και το απαρέμφατο του μέλλοντα στη φωνή που βρίσκεται.

velit: το γ΄ ενικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα και του μέλλοντα.

iacerent: το α΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα και του παρακειμένου στη φωνή που βρίσκεται.

reliquerunt: το β΄ ενικό πρόσωπο της οριστικής του παρατατικού και του υπερσυντελίκου στη φωνή που βρίσκεται.

Μονάδες 5

3.α. quae iacerent in tenebris omnia, nisi litterarum lumen accederet:
Να μετατρέψετε τον υποθετικό λόγο έτσι, ώστε να εκφράζει υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικό-τητα στο παρελθόν.

Μονάδες 5

β. ut necessitate esse cogantur:
Να αναγνωρίσετε τη δευτερεύουσα πρόταση και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής και εκφοράς της.

Μονάδες 5

γ. nihil miserius quam ipsa victoria:
Να διατυπώσετε με διαφορετικό τρόπο το β΄ όρο της σύγκρισης.

Μονάδες 5

4.α. Να χαρακτηρίσετε συντακτικώς τους παρακάτω όρους:
civilibus, ferociores, exitus, auxilio, ad imitandum, nobis.

Μονάδες 6

β. Bellorum enim civilium exitus tales sunt semper, ut non solum ea fiant, quae velit victor:
Να επαναδιατυπώσετε τις παραπάνω προτάσεις, αφού τις εξαρτήσετε από το: **Cicero dixit.**

Μονάδες 9

ΠΥΛΗ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α.

Στους εμφύλιους πολέμους όλα είναι αξιοθρήνητα, αλλά τίποτα δεν είναι πιο αξιοθρήνητο από την ίδια τη νίκη: αυτή κάνει τους νικητές αγριότερους και πιο αχαλίνωτους (από ό,τι συνήθως), ώστε, ακόμη κι αν δεν είναι τέτοιοι από τη φύση τους, να εξαναγκάζονται από τα πράγματα να γίνουν. Πράγματι, η έκβαση των εμφύλιων πολέμων είναι πάντα τέτοια, ώστε να γίνονται όχι μόνο όσα θέλει ο νικητής, αλλά (ώστε) ακόμη να κάνει ο νικητής το χατίρι εκείνων, με τη βοήθεια των οποίων κερδήθηκε η νίκη.

……

Γεμάτα είναι όλα τα βιβλία, γεμάτοι και οι λόγοι των σοφών, γεμάτη είναι η αρχαιότητα από πρότυπα υποδειγματικής συμπεριφοράς. Όλα αυτά (τα πρότυπα) θα έμεναν στην αφάνεια, αν δεν τα συνόδευε το φως των Γραμμάτων. Πόσο πολλές εικόνες γενναιότατων ανδρών μας άφησαν κληρονομιά οι Έλληνες και οι Ρωμαίοι συγγραφείς, όχι μόνο για να τις ατενίζουμε αλλά και για να τις μιμούμαστε.

1.α.

- exitu, exituum
- auxilium, auxiliorum (στον πληθυντικό = βοηθητικό στράτευμα)
- liber, libro
- luminis, lumina
- imago, imaginibus

1.β.

nullius rei, ipsum, talis, quem, sibi

1.γ.

(misera)	miseriora	miserrima
feroces	(ferociores)	ferocissimos

Επιρρήματα

Misere	miserius	miserrime
Ferociter	ferocius	ferocissime.

2.α.

Προστακτική: fi, fite
Γερουνδιακό: Faciendus, a, um

2.β.

(obsequatur), obsequeretur, obsecuturus sit, obsecutus sit, obsecutus esset.

2.γ.

redditis, reddidistis / cogi, coactum iri / vult, volet / iaceam, iacuerim/relinquebas, reliqueras

ΠΥΛΗ

3.α.

quae iacuissent in tenebris omnia, nisi litterarum lumen accessisset.

3.β.

Δευτερεύουσα επιρρηματική συμπερασματική πρόταση. Εισάγεται με το συμπερασματικό σύνδεσμο ut γιατί είναι καταφατική, εκφέρεται με Υποτακτική γιατί το αποτέλεσμα θεωρείται μια υποκειμενική κατάσταση. Συγκεκριμένα με Υποτακτική Ενεστώτα γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (reddit) και αναφέρεται στο παρόν και μέλλον (ιδιομορφία της ακολουθίας των χρόνων).

3.γ.

nihil miserius ipsa victoria (Αφαιρετική συγκριτική).

4.α.

civilibus: επιθετικός προσδιορισμός στο bellis.
Ferociores: κατηγορούμενο στο αντικείμενο victores.
Exitus: υποκείμενο στο ρήμα sunt
Auxilio: Αφαιρετική του μέσου στο parta sit.
Ad imitandum: εμπρόθετη Αιτιατική γερουνδίου που δηλώνει το σκοπό στο ρήμα reliquerunt.
Nobis: έμμεσο Αντικείμενο στο reliquerunt.

4.β.

Cicero dixit bellorum civilium exitus tales esse semper, ut non solum ea
fierent, quae vellet victor.

ΠΥΛΗ